C/2026/3231

2.7.2026

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd og Rådet — Bevarelse af fred — køreplan for forsvarsberedskab 2030

(Fakultativ høring)

JOIN (2025) 27 — final

(C/2026/3231)

Ordfører: **Christian MOOS (DE-III)**

Medordfører: **Christophe TYTGAT (BE-Kat. 1)**

Rådgivere	Malgorzata DAROWSKA (for Kat. 1-medordføreren)
	Kristýna Helm (for Gruppe I)
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.3.2026
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Anmodning om udtalelse	14.1.2026
Retsgrundlag	Artikel 104 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer
Vedtaget i sektionen	10.3.2026
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.3.2026
Plenarforsamling nr.	604
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	201/4/15

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Med krigens tilbagevenden til Europa og den globale rivalisering, der forandrer verdensordenen, støtter EØSU tiltaget med at udforme en omfattende europæisk forsvarsstrategi. Udvalget støtter strategien for en beredskabsunion og EU-strategien for indre sikkerhed i forlængelse af den fælles hvidbog om europæisk forsvarsberedskab 2030. EØSU fremhæver desuden anbefalingerne i udvalgets udtalelse CCMI/256 — »Køreplan for omstillingen af den europæiske forsvarsindustri«.

1.2. Et troværdigt europæisk forsvar kræver demokratisk ansvarlighed og gennemsigtighed, herunder offentlig overvågning af beredskab og industrielle virkninger. EØSU støtter en omfattende europæisk forsvarsstrategi, der integrerer militært beredskab med civilt beredskab, social modstandsdygtighed, diplomati, folkeretten og fremme af fred, demokrati og menneskerettigheder. Beredskab på forsvarsområdet bør ikke føre til militarisering, men snarere til styrkelse af forsvarskapabiliteter på en måde, der er forenelig med civil myndighed og demokratisk kontrol.

1.3. EØSU værdsætter køreplanens organiserede struktur, mål, tidsplaner og forventede resultater, men beklager, at den ikke omfatter flådeforsvar som en væsentlig del af EU's forsvarsberedskab.

1.4. EØSU glæder sig over kortlægningen af prioriterede kapabilitetsområder, men beklager, at nogle af disse kapabiliteter er blevet forsinket eller begrænset, når det drejer sig om Ukraine.

1.5. Europas forsvarsberedskab bør være målrettet og fokusere på præcision, efterretninger, cyberforsvar, logistik, mobilitet, luft-, rum-, flåde-, land- og missilforsvar og beskyttelse af kritisk infrastruktur, herunder jernbaner og havne.

1.6. EØSU opfordrer EU til at komme fragmentering til livs samt styrke og optimere EU's forsvarsteknologiske og -industrielle base (EDTIB). Unionen bør også styrke samarbejdet, stimulere fælles indkøb, mindske den udenlandske afhængighed, herunder af energiressourcer, og sikre modstandsdygtighed i forsyningskæden, også når det gælder brændstofforsyningen, med henblik på at styrke Europas strategiske autonomi.

1.7. EØSU advarer mod national protektionisme i forbindelse med indkøb af forsvarsmateriel. Fælles indkøb, ideelt set gennem en europæisk platform/et europæisk agentur, er afgørende for at udvikle det europæiske forsvar og forbedre interoperabiliteten mellem medlemsstaterne. En fælles lovramme for militært materiel er ligeledes af afgørende betydning.

1.8. Kapabilitetsresultater bør prioriteres, samtidig med, at den inklusion, som er nødvendig for en kollektiv følelse af europæisk ejerskab, sikres. EØSU understreger behovet for at afhjælpe de alvorlige sociale mangler, der i øjeblikket findes, og som undergraver den nødvendige sociale og regionale samhørighed, en situation, der kan afspejles negativt i selve forsvarsberedskabet.

1.9. EØSU understreger betydningen af lige vilkår for offentlige og private virksomheder. Udvalget fremhæver behovet for målrettet støtte til SMV'er med relevante kompetencer, men efterlyser også flere incitamenter for teknologiske ledere blandt midcapselskaber.

1.10. Oprettelsen af et ægte EU-rum for militær mobilitet senest i 2027 kræver harmoniserede transport-, told- og infrastrukturregler. EØSU efterlyser målbare resultatindikatorer og et godkendelsessystem med ét enkelt kontaktpunkt for at fremskynde grænseoverskridende bevægelser.

1.11. Flere medlemsstater er i færd med at genindføre værnepligt. EØSU anbefaler derfor, at der afholdes en debat i hele EU med civilsamfundet om kravene til militær- og civilforsvar.

1.12. EØSU foreslår, at der oprettes en europæisk pagt for forsvarsfærdigheder for at sikre en kvalificeret arbejdsstyrke, og bekræfter på ny betydningen af solide arbejdsstandarder, regional balance, inddragelse af arbejdsmarkedets parter i den industrielle omstilling og opretholdelse af arbejdstagerrettighederne. EØSU støtter princippet om ikkeforringelse af disse arbejdstageres arbejdstagerrettigheder og inddragelsen af arbejdsmarkedets parter i de nødvendige industrielle forandringer gennem social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger.

1.13. EØSU opfordrer til, at den økonomiske og industrielle integration på forsvarsområdet fremmes sideløbende med den politiske og militære integration, således at Lissabontraktatens fulde potentiale udnyttes.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. EØSU støtter en omfattende europæisk forsvarsstrategi, der integrerer militært beredskab med civilt beredskab, social modstandsdygtighed, diplomati, folkeretten og fremme af fred, demokrati og menneskerettigheder ([1]). I den forbindelse støtter EØSU strategien for en beredskabsunion ([2]) og EU-strategien for indre sikkerhed ([3]) i forlængelse af den fælles hvidbog om europæisk forsvarsberedskab 2030. EØSU fremhæver også anbefalingerne i udvalgets udtalelse CCMI/256 — Køreplan for omstillingen af den europæiske forsvarsindustri — som gennemgår den industrielle omstilling, der ligger til grund for forsvarsberedskabet, og som er tæt forbundet med denne udtalelse.

([1]) EUT C, C/2025/5162, 28.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5162/oj.
([2]) EU-strategi for en beredskabsunion, der skal forebygge og tackle nye trusler og kriser.
([3]) EUR-Lex — 52025DC0148 — DA — EUR-Lex.

2.2. EØSU værdsætter køreplanens struktur, gennemsigtige mål, tidsplaner og forventede resultater, og at den omfatter tiltag i EU-medlemsstaternes væbnede styrker. Køreplanen mangler imidlertid klarhed, hvad angår forvaltning og kompetencefordeling mellem centrale aktører, herunder Kommissionen, Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA) og medlemsstaterne og NATO. Som følge heraf er der også overlapninger mellem søjlerne for forsvarsberedskab. Sammenhængende foranstaltninger kræver en klar ansvarsfordeling og en klar styring.

2.3. EØSU noterer sig, at køreplanen bekræfter medlemsstaternes suverænitet inden for national sikkerhed og forsvar og deres ansvar for at definere kapabilitetsmål med henblik på at sikre de væbnede styrkers beredskab til strategiske og militære missioner. Udvalget ser imidlertid også en værdi i at styrke koordineringen mellem medlemsstaterne og fastsætte overordnede europæiske mål med klare tiltag og målbare mål.

2.4. Da de 27 EU-medlemsstater har mere end 178 våbensystemer (i modsætning til USA, som har 30) og 80 % nationale indkøb, er Europas forsvarsprodukter hverken standardiserede eller interoperable, og dette medfører dobbeltarbejde, ineffektivitet og høje omkostninger. Den eksisterende fragmentering af Europas industri underminerer EU's forsvarsberedskab. Erfaringerne fra tiden med krig i Ukraine viser betydningen af centraliserede indkøb og kapabilitetsforvaltning. EØSU støtter køreplanens opfordring til mere koordinerede indkøb af militært udstyr, herunder fælles udbudsprocedurer, og opfordrer til passende løsninger for at undgå fragmentering og flaskehalse.

2.5. EØSU understreger behovet for at styrke og optimere EDTIB, mindske fragmentering og dobbeltarbejde, styrke samarbejde og sammenlægning, stimulere fælles indkøb, minimere udenlandsk afhængighed, købe europæiske varer — bl.a. gennem et europæisk præferencesystem i sikkerhedsfølsomme sektorer såsom forsvar — og sikre modstandsdygtighed i forsyningskæden for at styrke Europas strategiske autonomi og modstandsdygtighed og optimere ressourceanvendelsen ([4]).

2.6. EØSU understreger, at en kapitalmarkedsunion er afgørende for at nå EU's mål om strategisk autonomi og forsvarsberedskab.

2.7. EØSU understreger behovet for målrettet støtte til SMV'er med relevante kompetencer og stærkere og effektive incitamenter for innovative virksomheder, der er i stand til at organisere værdikæder og integrere nystartede virksomheder og den akademiske verden. Alle offentlige investeringer og indkøb skal knyttes til sociale betingelser for at give industrien bedre incitamenter til at investere i opkvalificering, omskoling, kvalitetsjob og rekruttering af arbejdstagere med henblik på en retfærdig omstilling.

2.8. EØSU bekræfter, at princippet om ikkeforringelse af arbejdstagerrettigheder, social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger er afgørende, hvis omstillingen af den europæiske forsvarsindustri skal være effektiv.

2.9. EØSU understreger betydningen af regional udvikling, herunder bedre udnyttelse af Samhørighedsfonden til at modernisere infrastruktur med dobbelt anvendelse, sideløbende med forenklede procedurer og lige adgang til finansiering.

2.10. Europas forsvarsberedskab bør fokusere på præcisionsangrebskapabilitet, efterretninger, cyberforsvar, logistik, luft-, rum-, flåde-, land- og missilforsvar og beskyttelse af kritisk infrastruktur, herunder jernbaner og havne, og forbedre forbindelserne mellem havne og deres bagland. Dette vil forstærke den afskrækkende virkning og samtidig begrænse risiciene i forbindelse med sikkerhedsstillelse samt øge modstandsdygtigheden.

2.11. EØSU glæder sig over fastlæggelsen af vigtige skridt og milepæle, herunder indledende prioritetsområder vedrørende kapabilitet, men beklager at nogle af disse kapabiliteter — selv om de allerede er til rådighed — er blevet forsinket eller begrænset af medlemsstaterne, når det drejer sig om Ukraine, hvilket mindsker effektiviteten af den europæiske støtte.

([4]) EUT C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj; EUT C, C/2024/4663, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4663/oj; EUT C, C/2024/4662, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj; EUT C 486 af 21.12.2022, s. 168; EUT C 129 af 11.4.2018, s. 51; EUT C 288 af 31.8.2017, s. 62.

2.12. Afhængighed af kritiske råstoffer, herunder energiressourcer, udgør en voksende strategisk trussel. Forsvarsberedskabet afhænger derfor også af at sikre industriel og ressourcemæssig modstandsdygtighed gennem diversificerede og pålidelige EU-baserede (som det er tilfældet for biobrændstoffer fra bæredygtig indenlandsk biomasse) forsyningskæder og forarbejdningskapaciteter i Europa ([5]).

3. **Køreplanen for forsvarsberedskab 2030: Vurderinger og anbefalinger**

3.1. EØSU glæder sig over, at køreplanen samler industri-, innovations-, indkøbs- og mobilitetspolitikker i en sammenhængende plan for at gøre Europa klar til forsvar senest i 2030, herunder paneuropæiske flagskibsprojekter, et EU-dækkende militært mobilitetsrum senest i 2027 og forbindelser til den finansielle arkitektur i ReArm Europa-planen.

3.2. EØSU advarer mod national protektionisme i forbindelse med indkøb af forsvarsmateriel og efterlyser løsninger. Beskyttelse af indenlandske industrier mod fair konkurrence i Europa skaber ineffektivitet, dobbeltarbejde og højere omkostninger. Protektionisme fragmenterer markederne, fører til afskedigelser, kvæler innovation, undergraver tilliden mellem medlemsstaterne og kan hæmme interoperabilitet.

3.3. Der er et presserende behov for klare retningslinjer for industriens deltagelse i fælles indkøb, navnlig for så vidt angår skattespørgsmål såsom momsfritagelse i henhold til artikel 20 i SAFE-forordningen. Disse retningslinjer bør konsekvent afspejles i den gældende ramme for indkøb af forsvars- og sikkerhedsmateriel, herunder direktiv 2009/81/EF ([6]), samt i EU's regler om støtteberettigede omkostninger i forbindelse med komponenter og delsystemer. Større gennemsigtighed vil give virksomhederne mulighed for at planlægge produktion og investeringer mere effektivt. Det er også vigtigt at præcisere statsstøttereglerne for offentligt finansierede investeringer.

3.4. I kapitel 5 i køreplanen understreges med rette behovet for at afhjælpe kapabilitetsmanglerne og styrke Europas konkurrenceevne, hvor hastighed og effektivitet er afgørende for beredskabet. Kapabilitetsresultater skal prioriteres samtidig med, at den inklusion, som er nødvendig for et effektivt fælles forsvar, strategisk autonomi og en kollektiv følelse af europæisk ejerskab, sikres.

3.5. EØSU opfordrer indtrængende til, at der oprettes et ægte indre marked for forsvarsmateriel, der bygger på gennemsigtighed og fælles standarder, og som sikrer lige vilkår for offentlige og private virksomheder.

3.6. I køreplanen opfordres der med rette til koordinerede investeringer, industriel opskalering og større operationelt beredskab. Dette er imidlertid ikke nyt. EØSU har længe advaret om, at Europas forsvar fortsat er fragmenteret ([7]). Initiativer såsom EDIRPA har været vigtige pilotforanstaltninger, men er fortsat midlertidige og for begrænsede med hensyn til både finansiering og institutionelt anvendelsesområde. For at nå målet om 40 % fælles indkøb senest i 2027 har EU brug for en permanent udbudsplatform/et permanent agentur til at koordinere, standardisere og opskalere indkøb.

3.7. En sådan platform/et sådant agentur kan skabe stordriftsfordele, øge gennemsigtigheden og støtte SMV'er gennem åbne digitale udbud. Den/det bør ikke fungere som en »køber i Bruxelles«, men som et kooperativt knudepunkt (indkøb af vacciner under covid-19-pandemien kunne tjene som eksempel). EDIRPA, EDF og EDA udgør grundlaget, men en retligt forankret platform, der forvaltes i fællesskab og finansieres tilstrækkeligt, er fortsat den manglende institutionelle forbindelse til varige kollektive udbud.

3.8. Køreplanens mål om 40 % fælles indkøb er både ambitiøst og afgørende. EØSU anbefaler mellemliggende milepæle (25 % senest i 2026), gennemsigtig rapportering og en åben arkitekturtilgang ved hjælp af fælles definerede tekniske standarder og grænseflader for at sikre interoperabilitet og forhindre leverandørfastlåsning.

([5]) EUT C 349 af 29.9.2023, s. 142; EUT C, C/2023/857, 8.12.2023, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2023/857/oj.

([6]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og om ændring af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF (EUT L 216 af 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([7]) EUR-Lex — 52025DC0148 — DA — EUR-Lex.

3.9. EØSU bemærker de ambitiøse flagskibsprogrammer såsom det europæiske droneforsvarsinitiativ, Eastern Flank Watch, de europæiske luft- og rumskjolde og netværket af militære mobilitetskorridorer og opfordrer til, at der etableres klart fastlagte forvaltningsordninger.

3.10. Militær mobilitet er afgørende for europæisk sikkerhed og forsvar og EU's støtte til Ukraine. Opnåelse af et fuldt integreret EU-område for militær mobilitet senest i 2027 kræver en harmoniseret transportramme med ensartede procedurer, standardiserede toldangivelser og styrkede kapabiliteter med dobbelt anvendelse. Pålidelig forsyningsinfrastruktur for flydende brændstoffer er uundværlig for militær mobilitet. Energiinfrastruktur, som bør blive 100 % bæredygtig så hurtigt som muligt, er vigtig i forhold til forsvarsberedskab og dobbelt anvendelse. Bedre koordinering mellem civile og militære myndigheder, interoperabel infrastruktur og klare resultatindikatorer er afgørende. Da 95 % af investeringerne har dobbelt anvendelse, støtter EØSU et godkendelsessystem med et enkelt kontaktpunkt for at lette grænseoverskridende bevægelser. Med hensyn til offentlig infrastruktur skal arbejdsmarkedets parter inddrages. Flådeforsvar er en integreret del af forsvar og militær mobilitet. EØSU foreslår, at flådeforsvar medtages som en væsentlig del af EU's forsvarsberedskab, og understreger behovet for at medtage havne på listen over kritisk infrastruktur, der skal beskyttes. EØSU opfordrer til, at arbejdsmarkedets parter inddrages fuldt ud i alle processer i forbindelse med en eventuel revision af de eksisterende bestemmelser om militær mobilitet, når disse også har indvirkning på arbejdstagerne i den civile sektor.

3.11. Store troppe- og udstyrsbevægelser kræver betydelig, let tilgængelig kapabilitet med dobbelt anvendelse, navnlig rullende materiel. EØSU støtter derfor en sammenlægning af øremærkede ressourcer og opfordrer Kommissionen til at anvende målrettede finansielle programmer til at konsolidere og genopbygge flåderne. EØSU understreger også behovet for en langt stærkere integration mellem de store EU-havne og jernbanenettet, som fortsat er et svagt punkt i logistikkæden.

3.12. ReArm Europa bør integrere garantier fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og Den Europæiske Investeringsfond (EIF) samt forhåndskøbsaftaler og risikodelingsværktøjer for at udvide den industrielle kapabilitet. Hurtig godkendelse af statsstøtte bør være normen for projekter med dokumenteret europæisk merværdi og positiv indvirkning på beskæftigelsen ([8]). Mere generelt anbefaler EØSU at styrke EIB-Gruppens rolle i omstillingen af den europæiske forsvarsteknologiske og industrielle base og fremhæver bidraget fra egenkapitalfaciliteten på forsvarsområdet, som blev gennemført af EIF for at mobilisere egenkapitalfinansiering til europæiske virksomheder, der arbejder med forsvar og teknologier med dobbelt anvendelse.

3.13. Europa bør udvikle forsvarsinnovationsknudepunkter og testinfrastruktur, fremme udfordringsbaserede indkøb, der er i overensstemmelse med flagskibsprojekter, og integrere ukrainsk ekspertise i drone-, raket-, cyber- og logistikteknologier inden for klare rammer og standarder for deling af intellektuelle ejendomsrettigheder baseret på europæiske værdier.

3.14. Europa står over for flere samtidige kriser. Samtidig er strategisk klarhed og hurtig afhjælpning af umiddelbare kapabilitetsmangler, navnlig for at opretholde støtten til Ukraine, afgørende. En målrettet køreplan med den nødvendige prioritering og et 360 graders perspektiv bør ledsage denne indsats.

4. **Civilsamfundsdimensionen af forsvarsberedskabet**

4.1. EØSU anerkender værdien af teknologi og infrastruktur med dobbelt anvendelse og dobbelt formål og opfordrer til, at der indføres specifikke operationelle ordninger for at sikre, at disse kapabiliteter også gør det muligt for civilsamfundet at drage fordel af forbedrede forsvarskapabiliteter og øget forsvarsberedskab.

4.2. Yderligere forsvarsudgifter må ikke ske på bekostning af gældende EU-ret på det sociale område i EU og medlemsstaterne. Med 100 millioner EU-borgere, der lever i fattigdom eller er truet af fattigdom, er social samhørighed også et vigtigt element i vores samfunds modstandsdygtighed.

([8]) EUT C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj.

4.3. Flere medlemsstater er i færd med at genindføre værnepligt. EØSU anbefaler derfor, at der afholdes en debat i hele EU med civilsamfundet om kravene til militær- og civilforsvar. En sådan debat kan knyttes til den kampagne, som Kommissionen har planlagt i forbindelse med sikkerhedskonferencen i München med titlen *Protect What Matters. Together*.

4.4. EØSU efterlyser en europæisk tilgang, som inddrager hele samfundet, til militær og civil modstandsdygtighed og understreger betydningen af inddragelse af civilsamfundet, uddannelse, livslang læring og aktivt medborgerskab ([9]). Borgerne skal se sig selv som aktive deltagere i forsvarsøkosystemet, hvad enten det er i militær eller civil sammenhæng.

4.5. Frivillige organisationer er også fortsat afgørende for kriserespons og samhørighed. De bør anerkendes som førsteresponspartnere og have stabil finansiering, uddannelse og retlig status. Offentlige tjenester udgør rygraden i infrastruktur, kontinuitet, mobilitet og demokratisk modstandsdygtighed. Investeringer, interoperabilitet og personalebeskyttelse er afgørende for forsvarsberedskabet.

4.6. Soldaters rettigheder varierer betydeligt i EU. Effektiv interoperabilitet kræver en vis grad af harmonisering i overensstemmelse med de EU-værdier, som de har til opgave at beskytte og forsvare. I fredstider bør dette omfatte retten til forsamling, social dialog og repræsentation, sundhed, sikkerhed og familiebeskyttelse, uddannelse og etik i overensstemmelse med civil forrang og humanitær ret samt rimelige arbejdsvilkår, karrieremobilitet og overgangsstøtte.

4.7. Civilsamfundspartnere bør inddrages i beredskabsplanlægningen. En struktureret dialog mellem myndigheder og borgere styrker tilliden, legitimiteten og det fælles ejerskab ([10]).

4.8. Formel og uformel uddannelse, undervisning i medborgerkundskab og bæredygtig finansiering til civilsamfundsaktører er afgørende for samfundets modstandsdygtighed og for bekæmpelse af desinformation og manipulation. De er af afgørende vigtighed for opbygningen af en europæisk identitet, der er forankret i fred, tjeneste og solidaritet. Der bør lægges vægt på hurtig læring, løbende udvikling af kognitive færdigheder og effektiv anvendelse af AI til at imødegå polarisering og desinformation i forbindelse med ny kognitiv krigsførelse og dermed styrke samfundets modstandsdygtighed samt sikre militære og strategiske fordele.

4.9. Et modstandsdygtigt Europa bør kombinere teknologisk kapabilitet og social samhørighed. EØSU foreslår, at der oprettes en europæisk pagt om forsvarsfærdigheder, solide arbejdsstandarder, tværsektoriel mobilitet, regional balance, inddragelse af arbejdsmarkedets parter i den industrielle omstilling og respekt for arbejdstagerrettighederne. EØSU støtter også oprettelsen af et pilotprojekt om en færdighedsgaranti gennem en fremskyndet gennemførelse og nøje overvågning af mikroeksamensbeviser og individuelle læringskonti for at opbygge en alsidig og modstandsdygtig arbejdsstyrke i forsvarssektoren.

4.10. Demokratisk ansvarlighed er ikke til forhandling. EØSU foreslår, at et offentligt dashboard — der medtages i den årlige rapport om forsvarsberedskab — og som sporer indvirkningerne på udbud, innovation og beskæftigelse, årlige vurderinger af konkurrence og SMV'er samt fortsatte våbenkontrol- og gennemsigtighedsforanstaltninger for at fremme stabilitet.

4.11. Europa skal opbygge en forsvarskapacitet, der beskytter freden uden at militarisere, afskrække uden at dominere og forener snarere end splitter. En troværdig forsvarskapacitet og et sammenhængende industrigrundlag, et dynamisk civilsamfund, aktive borgere og demokratisk kontrol udgør et skjold for det frie og fredelige Europa.

([9]) EUT C, C/2026/42, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

([10]) EUT C, C/2025/2957, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2957/oj; EUT C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

5. **Tilpasning af ambitionsniveauet til mulighederne**

5.1. Udvalget understreger, at den europæiske forsvarspolitik skal forblive ambitiøs, men realistisk og fokusere på, hvad der kan opnås inden for det næste årti. EU-initiativer på forsvars- eller sikkerhedsområdet bør ikke gennemføres på bekostning af sociale fremskridt, arbejdstagerrettigheder eller arbejdsvilkår. En forøgelse af produktionskapaciteten i Europas forsvarsindustri vil kun lykkes, hvis den understøttes af en sammenhængende industristrategi, da EU er nødt til at investere i hele værdikæden. De nyligt bebudede kraftige investeringer bør omsættes til langsigtede virksomhedsordrer.

5.2. Lige så afgørende er det at have en fælles lovgivningsmæssig ramme for militært materiel, der er baseret på fælles standarder, gensidig anerkendelse og strømlinede procedurer, og som fremskynder udvikling, certificering og udrulning. Regulering skal muliggøre kapabilitet og ikke hindre den.

5.3. EØSU bemærker, at køreplanen ikke fremhæver behovet for leverandør- og produktstøtteberettigelse som krævet i artikel 16 i SAFE-forordningen eller EDIP-forordningen. Denne udeladelse kan svække kvalifikationsstandarderne under gennemførelsen, bl.a. i flagskibsprojekter. I betragtning af forsvarsinitiativernes følsomme karakter bør køreplanen udtrykkeligt bekræfte overholdelsen af kravene til støtteberettigelse og forsyningssikkerhed for at være i overensstemmelse med eksisterende regler og opretholde høje standarder.

5.4. EØSU anerkender, at det geopolitiske landskab har ændret sig grundlæggende, og opfordrer derfor til, at den økonomiske og industrielle integration på forsvarsområdet fremmes sideløbende med den politiske og militære integration. Dette vil indebære, at Lissabontraktatens fulde potentiale udnyttes, herunder at bestemmelsen om gensidigt forsvar i artikel 42, stk. 7, i TEU får reel betydning, at EU's Militærstab styrkes, at den gensidige forsvarsklausul får reel betydning, og at der oprettes et forsvarsministerråd med henblik på at støtte fælles kapabilitetsudvikling, opbygge en effektiv europæisk forsvarsunion og sætte EU i stand til at fungere som et stabilitetscenter i en multipolær verden.

5.5. EØSU mener, at hurtig beslutningstagning er afgørende for forsvarsberedskabet. Udvalget gentager derfor behovet for at bevæge sig væk fra enstemmig beslutningstagning inden for udenrigs- og sikkerhedspolitikken, sammen med den bedste forsvarsindustrielle base. EØSU noterer sig Europa-Parlamentets beslutning af 22. oktober 2025 ([11]), som blandt andre relevante spørgsmål behandler dette vigtige spørgsmål, og gentager sine egne konklusioner fra en tidligere udtalelse ([12]), som indeholder en af følgende to muligheder som en overgangsløsning for at nå dette mål:

— enten en midlertidig prøveperiode med afstemning med kvalificeret flertal eller superkvalificeret flertal (dvs. højere tærskler for kvalificeret flertal) eller

— der kunne gøres større brug af artikel 44 i TEU for at muliggøre samarbejde mellem medlemsstater, der er villige til at gå videre, og som har tilstrækkelig kapacitet inden for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP), gennem en delegation fra Rådet.

Bruxelles, den 18. marts 2026.

Séamus BOLAND
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([11]) Europa-Parlamentet, 2024-2029, Vedtagne tekster.
([12]) EUT C 140 af 21.4.2023, s. 20.